

Změny ve financování poskytovatelů sociálních služeb z řad NNO od 1. ledna 2015

Naděje a očekávání

x

Rizika a ohrožení

???

Pozitiva

- Na centrální úrovni si odpovědní lidé uvědomují situaci poskytovatelů z řad NNO
- Zjevná snaha nalézt pomocné nástroje pro spravedlivější rozdělení prostředků ze státního rozpočtu
- Snaha vyřešit doposud nevyřešené problémy s financováním
- Jako velmi pozitivní krok vítáme možnost uzavřít smlouvu na víceleté financování
- Ale!!!

Téměř se opakuje situace z roku 2006, kdy:

- Politici i MPSV byli odbornou veřejností upozorňováni na zásadní nedostatky v Zákoně č. 108 o sociálních službách
- Byly předem známé důsledky a dopady přijetí tohoto zákona na státní rozpočet, klienty i poskytovatele
- Přesto byl Zákon v současné podobě přijat
- Nakonec se naplnily všechny obavy odborníků s tím rozdílem, že dopady jsou mnohem horší, než odhadovali
- Osobní zodpovědnost nikdo nepřijal

K čemu již došlo:

- Máme v jedné zemi 14 krajských systémů, které:
- **Nemají jednotný pohled na definování základní sítě sociálních služeb**
- **Naprosto odlišně hodnotí sociální služby na základě metrik, které si samy vytvářejí**
- **Neumějí zohlednit kvalitu a jejich posuzování jde často přímo proti ní**
- **Neumějí zohlednit místní specifika**
- **Často nemají odborníky schopné posoudit hodnoty v kontextu k obsahu a k podmínkám fungování služby**
- **Rozhoduje se od „zeleného stolu“**

Benchmarkingy – pomoc nebo ohrožení?

- Kvalitní benchmarking je nástroj, který:
- Pomáhá sjednotit údaje od poskytovatelů
- Upozorňuje na možné excesy
- Pomáhá s větší přesností určit potřebu nákladů na zajištění sociálních služeb
- Pomáhá definovat a sledovat trendy
- Ale hlavně!!! Pomáhá kvalifikovaným specialistům klást fundované otázky a hledat na ně v terénu odpovědi!

Benchmarkingy – pomoc nebo ohrožení?

- Benchmarking **NENÍ** nástroj, který:
- by sám od sebe dokázal poznat dobře fungující služby od těch špatných
- by mohl určovat kolik má kdo a kde dostat dotací na konkrétní službu
- nedokáže bez podrobné znalosti konkrétní služby posoudit kvalitu či nekvalitu

Benchmarkingy – pomoc nebo ohrožení?

- Benchmarking je jako nůž!
- Mohu s ním krájet chleba a dělat spoustu užitečných věcí.
- Stejně tak v rukách odborníka může být BM vynikajícím pomocníkem.
- Stejný nůž může být zbraní, která zabije člověka.
- BM může být v rukách nezodpovědného člověka nebo amatéra nástrojem, který zahubí ty nejlepší a nejkvalitnější služby!

Příklady, kdy tyto nástroje škodí:

- K-centrum Charity Kroměříž bylo označeno jako neefektivní, protože má vysoké náklady, které vybočují z obvyklých hodnot. Dostalo tím pádem nižší hodnocení i dotace.
- Opak byl přitom pravdou. Vyšší náklady byly způsobeny větším počtem výměn stříkaček a jehel, což je naopak důkaz dobře fungující služby.
- Špatný výklad matematicky pravdivých čísel poškodil dobře fungující službu, jednu z nejlepších, která úspěšně působí patnáct let

Příklady, kdy tyto nástroje škodí:

- **Mimochodem, pokud se služba snaží, sežene prostředky, má skvělý fundraising a investuje, dostane se to do nákladů a služba bude označena jako neefektivní.**
- **Bud' bude vyřazena nebo dostane nižší dotace.**
- **I s tímto máme již zkušenosti.**

Příklady, kdy tyto nástroje škodí:

- S využitím krajského BM byl v letech 2012 a 2013 stanoven optimální návrh dotace pro domov se zvláštním režimem v Cetechovicích.
- V roce 2013 byl tento návrh o 1 milion nižší než v roce 2012!
- V kterém roce byl tedy návrh skutečně optimální???
- Nevíme to dodnes a nikdo nám nemusí nic vysvětlovat!

Příklady, kdy tyto nástroje škodí:

- Na základě hodnocení BM byl Zlínským krajem vyřazen z financování denní stacionář Charity Nový Hrozenkov.
- (stalo se tak rovněž na základě jednoho chybného údaje, který Charita sice ihned opravila, ale oprava již nebyla akceptována).
- Druhý rok získala tato služba 100% hodnocení, ale do systému financování nazpět zařazena nebyla.
- Opět nikdo nic nemusí nikomu vysvětlovat!?!?

Příklady, kdy tyto nástroje škodí:

- S využitím BM byla ZK na rok 2014 nastavena pravidla a limity pro dofinancování soc. sl.
- Byly stanoveny maximální náklady úvazek/rok
- **Odlehčovací služba terénní pro lidi se ZP**
- **271.000,- Kč-úvazek/rok (nepokryje ani mzdy)**
- **Ranná péče pro rodiny s dětmi**
- **834.000,- Kč na úvazek/rok**
- **Tento rozptyl nepovažujeme za legitimní, je to rozhodování úředníků na základě matematických algorytmů bez vazby na terén.**

Příklady, kdy tyto nástroje škodí:

- U lůžkových zařízení byly stanoveny následující limity na lůžko a rok
- **Domovy pro seniory**
- **267.000,-**
- **Domovy se zvláštním režimem (ZP)**
- **335.000,-**
- **Domovy se zvláštním režimem (duš. post.)**
- **280.000,-**
- **Odlehčovací služby**
- **358.000,-**

Příklad zcela absurdní

- Zlínský kraj transformoval veškeré svoje pečovatelské služby NNO
- Následně je z rozpočtu kraje téměř úplně přestal financovat
- V dotacích je proti jiným službám výrazně znevýhodňuje
- V letošním roce si dokonce nemohly požádat o dofinancování vůbec, přestože v nich chybí nejvíce peněz
- Jak tento přístup koresponduje s vládní strategií na podporu terénních služeb?
- A opět se nikdo nemusí nikomu zodpovídat!

Další případy diskriminace poskytovatelů z řad NNO

- Kraje požadují nereálné dofinancování z obcí
- Například Pardubický kraj požaduje na příští rok u peč. služby kofinancování z obcí 30% (i letos)
- Je to více než požaduje úhrad klientů (20%)
- Současná skutečnost je 7%
- Když tyto limity nenaplníme, budeme znevýhodněni
- Kraje na nás tak nekorektně přesunují podstatnou část odpovědnosti za zajištění zdrojů
- Krajské PO tuto povinnost nemají, případně použijí veřejné zdroje a dofinancují služby z vlastních rozpočtů

Další případy diskriminace poskytovatelů z řad NNO

- Pečovatelská služba Charity Svitavy versus městská pečovatelská služba Svitavy
- Služby jsou rozsahem činnosti +/- stejné
- Při hodnocení efektivity byla Charitní PS 2,5 krát efektivnější
- Příspěvek města na charitní PS
- 100.000,- Kč
- Příspěvek města na vlastní PS
- 1.600.000,- Kč
- Opět nikdo nemusí nikomu nic vysvětlovat

Další případy diskriminace poskytovatelů z řad NNO

- Sociální služby poskytované Charitou Kojetín
- Centrum denních služeb pro seniory
- AD pro matky s dětmi v tísní
- SAS pro rodiny s dětmi (dominantně romská populace a sociálně slabí)
- Město Kojetín Charitě sdělilo, že na rok 2014 nedají na její sociální služby ani korunu.
- Kraj nám dle metodiky MPSV dal nižší dotace, protože nemáme dostatek zdrojů z obce.
- Vlastním městským sociálním službám 4 mil.
- A opět je to možné, na dotace není nárok.

A ještě jeden nakonec

- ZK nás v letošním roce požádal, zdali by mohl poskytnout výstupy za Charity z BM obcím
- Nesouhlasili jsme, protože nemáme dobrou zkušenost s interpretací dat krajem
- Pro rok 2015 nám to kraj hodlá dát jako podmínku financování
- Už se tedy na nic ptát nemusí a naše data může poskytnout komukoliv, samozřejmě se svým komentářem

Další případy diskriminace poskytovatelů z řad NNO

- ... ve výčtu by bylo možné ještě dlouho pokračovat...

Otázka

- Je skutečně zodpovědné předat financování sociálních služeb, osudy tisíců klientů a rodin, do takových rukou?

Proč navrhovaný systém fungovat nemůže?

- MPSV bude poskytovatelům vystavovat rozhodnutí jako výkon státní správy
- na základě doporučení krajů, které tak budou činit v rámci přenesené působnosti
- pomocí nástrojů, které si samy vytvoří v rámci samostatné působnosti
- za situace, kdy zákon nestanoví jednotlivým aktérům jasná pravidla – práva a povinnosti včetně financování
- metodika MPSV má doporučující charakter a není pro kraje závazná
- v každém kraji jinak
- a v každé obci jinak

Proč navrhovaný systém fungovat nemůže?

- Nechceme házet všechny do jednoho pytle, protože některé kraje se chovají zodpovědně a korektně!
- Problém je v tom, že kraje a obce se **mohou** chovat nezodpovědně a nikdo jim v tom nezabrání.
- Mohou zrušit celé segmenty sociálních služeb a není proti tomu obrana, neexistují opravné prostředky.
- Dokonce i zločinec u soudu má právo se hájit a bránit, ale nám může být toto právo upřeno.
- Kraje si v podstatě mohou dělat co chtějí a některé to dělají již dnes.
- Proto se převodu financování na kraje obáváme a za stávající situace s ním nemůžeme souhlasit.

Co je zapotřebí udělat?

- Odstranit střet zájmů krajů a obcí
- Zaručit poskytovatelům rovný přístup k všem prostředkům z veřejných daní (státu i samospráv)
- Sjednotit metodiky pro posuzování sociálních služeb
- Nastavit jednotná pravidla pro stanovování sítě sociálních služeb
- Nastavit personální standardy
- Zásadním způsobem novelizovat Zákon o sociálních službách a související právní normy (dát jasné mantinely jednotlivým aktérům)
- Sjednotit terminologii a učinit ji závaznou
- Zaručit víceleté financování – ne z roku na rok
- Alokovat odpovídající prostředky, nejlépe % ze st. rozpočtu

**Děkuji za trpělivost
a pozornost
a přeji pěkný den**